

Dr hab. Aleksandra Rupocińska

Dziedzina : sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna : instrumentalistyka

Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego

Plac Jana Pawła II nr 2

50-043 Wrocław

Mail: aleksandra.rupocinska@amkl.edu.pl

Wrocław, 4 lipca 2023 r.

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ PANI MGR JOANNY CYRULIK

Zleceńodawca recenzji : Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, pismo z dnia 16 maja 2023 roku, przesłane i podpisane przez panią prof. Agatę Jarecką, przewodniczącą Komisji do spraw nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w zakresie sztuki

Dotyczy : Uchwały Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej w Łodzi, podjętej na posiedzeniu w dniu 16 maja 2018 roku, w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, na wniosek pani mgr Joanny Cyrulik oraz Uchwały Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej w Łodzi, podjętej na posiedzeniu w dniu 16 maja 2018 roku, w sprawie wyznaczenia mojej osoby na recenzenta przewodu doktorskiego pani mgr Joanny Cyrulik

Ocena pracy doktorskiej Pani mgr Joanny Cyrulik

Podstawowe dane o Kandydatce:

Pani mgr Joanna Cyrulik urodziła się w roku 1988 w Opolu. Edukację muzyczną rozpoczęła od nauki gry na fortepianie, kontynuując ją w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II stopnia w Opolu, pod kierunkiem pana prof. Cezarego Saneckiego.

W roku 2012 ukończyła studia w specjalności gra na klawesynie w Akademii Muzycznej w Łodzi w klasie pani prof. dr hab. Ewy Piaseckiej z oceną bardzo dobrą. W roku 2016 uzyskała dyplom w klasie organów pani prof. Ireny Wisetki - Cieślara i mgra Karola Hilli, również z oceną bardzo dobrą.

Od roku 2012 współpracowała z Akademią Muzyczną w Łodzi jako akompaniator i wykładowca, od roku 2015 pracuje jako asystent w klasie klawesynu macierzystej uczelni.

Pani mgr Joanna Cyrulik uczestniczyła w licznych kursach specjalistycznych z zakresu gry na klawesynie, realizacji basso continuo oraz strojenia i konserwacji klawesynów, prowadzonych między innymi przez Nicholasa Parle'a, Mimi Weitzman, Jespera Bøje Christensena.

Doktorantka jest cenionym akompaniatorem oraz aktywną koncertującą solistką i kameralistką.

Pani mgr Joanna Cyrulik nie ubiegała się dotąd o nadanie stopnia naukowego doktora.

Praca doktorska pani mgr Joanny Cyrulik składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku CD oraz opisu dzieła w formie elektronicznej oraz w wersji drukowanej.

Tytuł pracy brzmi następująco : **„Solo i da camera - utwory instrumentalne z kolekcji Philippa Spitty znajdującej się w zbiorach Uniwersytetu Łódzkiego, jako źródło repertuaru klawesynowego”**.

Promotor pracy : dr hab. Ewa Mrowca - Kościukiewicz, prof. AM

Na program płyty CD składają się następujące pozycje:

1. Johann Rosenmüller - Sonata prima à 2 g moll
2. Tomaso Albinoni - Sonata a moll op.6 nr 6
3. Johann Caspar Ferdinand Fischer - Suite D dur op.2 nr 8
4. Johann Sebastian Bach - Suite pour le clavecin c moll BWV 997
5. Johann Pachelbel - [Sonata] cembalo obbligato et violino solo G dur
6. Johann Gottlieb Goldberg - Polonez E dur, Polonez cis moll

Współwykonawcy: Paweł Miczka, Joanna Gręziak - skrzypce barokowe (1), Justyna Skatulnik - skrzypce barokowe (2,5)

Nagrania dokonano podczas trzech sesji nagraniowych (między październikiem 2021r. a kwietniem 2022 r.) w Sali Balowej oraz w Sali klawesynowej nr 17 w Akademii Muzycznej w Łodzi.

Realizacja nagrań : Jędrzej Luciński oraz Jakub Garbacz.

Płyta pod wieloma względami zasługuje na wysoką ocenę. Dobór repertuaru, (oryginalnego i godnego ze wszech miar popularyzacji), ale i jego rzetelne przygotowanie sprawiły, że wysłuchałam płyty z dużą przyjemnością jak i satysfakcją wynikającą z wysokiego poziomu wykonawczego Doktorantki i partnerujących Jej muzyków.

Z prawidłowo przygotowanej dokumentacji przewodu doktorskiego rysuje się wizerunek pani mgr Joanny Cyrulik jako klawesynistki aktywnej i wszechstronnej, o rozbudowanym i stale poszerzającym się repertuarze, z perspektywą rozwoju. W mojej ocenie recenzowane nagranie zdecydowanie te cechy potwierdza.

Na uwagę zasługuje dbałość Doktorantki o walory dźwiękowe i estetykę brzmienia zarówno w partiach solowych jak i w realizacji basso continuo czy partii obbligato. Świadczy to o znakomitym

opanowaniu klawesynowego *toucher*. Wszystkie utwory wykonane są z precyzją techniczną, dojrzałością i muzykalnością.

Propozycje interpretacyjne są przekonujące i głęboko przemyślane. Współpraca między Doktorantką a jej partnerami jest nienaganna. Jako wytrawna kamedialistka pani mgr Joanna Cyrulik jest partnerem jednocześnie dyskretnym i bardzo czujnym.

Lekki niedosyt w warstwie artykulacyjnej głosu basowego w moim odczuciu może budzić Gigue z suity c moll BWV 977 J. S. Bacha. Partia górnego głosu (zwłaszcza w błyskotliwym double) zyskałaby z pewnością na plastyczności i dynamice mając wsparcie w wyraziściej prowadzonej linii basu, szczególnie w pochodach ćwierćnutowych.

Doktorantka bardzo oszczędnie stosuje w tym utworze improwizowane ozdobniki w powtórkach, postrzegam to jako zabieg świadomy, niemniej zróżnicowanie powtarzanych partii materiału mogłoby być nieco bardziej słyszalne także dzięki innym środkom, takim jak np. odmienna artykulacja bądź modyfikacja rozłożenia napięcia we frazie.

W znakomicie realizowanych przez Doktorantkę partiach basso continuo zdecydowanie przeważają realizacje akordów jako arpeggia w górę; warto się zastanowić, czy częstsze wprowadzenie odmiennego kierunku nie byłoby zabiegiem odświeżającym i przełamującym poczucie pewnej przewidywalności.

W moim odczuciu Doktorantka z największą swobodą wykonuje Sonatę G dur J. Pachelbela (?) z partią klawesynu obbligato. Wykonanie to, poza walorami brzmieniowymi charakteryzuje idealne operowanie czasem, przy jednoczesnym zachowaniu wartkiej narracji, plastyczności i ekspresji.

Reasumując - przedstawione do recenzji nagranie ukazuje Doktorantkę jako doświadczoną klawesynistkę, rozumiejącą język muzyczny prezentowanych utworów połączony ze świadomym i indywidualnym podejściem do realizacji tekstu muzycznego, w całkowitej zgodzie z estetyką muzyki XVII i XVIII w.

Przedłożona do recenzji **dysertacja** jest obszerna - liczy 265 stron (w tym 182 strony tekstu wraz z bogatą bibliografią i streszczeniem oraz aneks zawierający partytury wykonywanych dzieł). Potwierdza ona rozległą wiedzę i kompetencje Doktorantki w obszarze, którym zajęła się w swej pracy doktorskiej. Istotnym walorem opisu dzieła jest jego spójność z dziełem artystycznym, w którym odnaleźć można wszystkie omawiane elementy.

Należy podkreślić, że fakt podjęcie problematyki poruszanej przez p. mgr Joannę Cyrulik w jej pracy doktorskiej stanowi bardzo istotną wartość w kontekście popularyzacji kolekcji Ph. Spitty oraz rzadko wykonywanych dzieł muzycznych posiadających wysoką jakość artystyczną.

Podjęty trud badawczy Doktorantka ukazała w trzech głównych rozdziałach poprzedzonych Wstępem. Rozdział I przedstawia niezwykle interesujące dzieje kolekcji Ph. Spitty ; rozdział II to klasyfikacja omawianego zbioru a rozdział III zawiera charakterystykę i analizę wybranych kompozycji z kolekcji Ph. Spitty, zarejestrowanych na płycie CD.

Każdy z rozdziałów składa się z kilku precyzyjnie zaplanowanych podrozdziałów, co czyni konstrukcję pracy klarowną i przejrzystą; pozwala także na przekazanie bardzo bogatej treści w usystematyzowany sposób. Starannie dobrane ilustracje są pomocnym uzupełnieniem lektury. Interesującym wątkiem w pracy związanym z kolekcją Ph. Spitty jest przybliżona w rozdziale I historia instrumentu nazywanego „klawesynek Bacha”. Autorka z dużą wnikliwością przedstawia związane z tym instrumentem hipotezy i rzeczowo wyjaśnia wiele powstałych na przestrzeni dziejów wątpliwości.

Ogromną wartością rozprawy są spostrzeżenia pani J. Cyrulik będące wynikiem jej krytycznych analiz oraz trafne sugestie wykonawcze i korekty w nutowych materiałach źródłowych.

Pod względem formalnym opis dzieła nie budzi żadnych zastrzeżeń, widoczna jest także wyjątkowa staranność i dbałość o jego stronę językową oraz edytorską.

W pracy pojawia się nieliczna ilość błędów gramatycznych bądź tzw. literówek (np. niekonsekwentna pisownia słowa „ekslibris” na str. 36) lub - w mylnie odczytanym tekście rękopisu dedykacji sonat C.Ph. E Bacha dla księżniczki Amalii Pruskiej - jest „Hoben” a powinno być „Hohen” (str. 64, str. 75) ; w zwrocie „Lamento sopra la dolorosa perdita della Real Majesta jest „Beal” Majesta (na str.63 i 67), czy Polonisen zamiast Polonaisen na str.68.

Na stronie 88 znajdujemy wzmiankę o „lekcjonarzu” E. L. Gerbera - zapewne Doktorantka miała tu na myśli słowo „leksykon”.

Na str. 119 Autorka pisze o dwóch kompozycjach „stanowiących opis dzieła artystycznego” - powinno być zapewne - „wchodzących w skład dzieła artystycznego”. Na str. 133 znajdujemy stwierdzenie, że „drugim utworem wybranym do części kameralnej opisu dzieła artystycznego jest (...)” - słowo „opis” jest tu oczywiście zbędne.

KONKLUZJA

Praca doktorska pani mgr Joanny Cyrulik zdecydowanie stanowi oryginalne ujęcie problemu naukowego i artystycznego. Dzieło artystyczne ma pionierski charakter a jego opis - prezentujący dzieje i zawartość wyjątkowej kolekcji Ph. Spitty w zbiorach Uniwersytetu Łódzkiego - stanowi poważny i znaczący wkład w dorobek i rozwój polskiej kultury muzycznej.

Po drobnych redakcyjnych korektach rekomenduję dysertację do publikacji, zwłaszcza jako cenną pozycję dydaktyczną.

Doktorantka wykazała wiedzę teoretyczną w reprezentowanej przez nią dziedzinie oraz umiejętność samodzielnej pracy artystycznej, przez co spełnia wymogi artykułu 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku.

Pracę doktorską pani mgr Joanny Cyrulik z satysfakcją przyjmuję i wnioskuję o jej dopuszczenie do dalszego procedowania.

